

ວາລະສານວິທະຍາສາດມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ, ຄົ້ນຄວ້າວິໄຈສະຫະສາຂາວິຊາ, ວາລະສານເປີດກວ້າງ

ສະບັບທີ 6, ເຫຼັ້ມທີ 3 (Special Issue) 2020, ເລກທະບຽນ ISSN 2521-0653

ປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນເຝີ້ ຂອງ ສປປ ລາວ¹

ແສງສິມພະບຸດ ຍອດສິມເຜືອງ², ບຸນທະວີ ສີຜັນທອງ, ຕິ່ງວ່າງ ຊິງຕົວ ແລະ ໄພວັນ ບຸນນາລີ

ພາກວິຊາ ບໍລິຫານທຸລະກິດ, ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ, ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ

ບົດຄັດຫຍໍ້

ການເກີດພາວະເງິນເຝີ້ ແມ່ນໜຶ່ງບັນຫາທີ່ທ້າທາຍຕໍ່ກັບການພັດທະນາທາງດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ ໂດຍສະເພາະ ສປປ ລາວ ທີ່ປະເຊີນຢູ່ໃນປະຈຸບັນ, ອັດຕາເງິນເຝີ້ ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກເສດຖະກິດທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ຫຼາຍໃນການວາງແຜນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ມີຄວາມຈຳເປັນຢ່າງຍິ່ງທີ່ຈະຕ້ອງສຶກສາວິໄຈປັດໄຈທີ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນເຝີ້ ເຊິ່ງໃນປີ 1998 ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກວິກິດການເງິນອາຊີ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດພົບກັບບັນຫາເງິນເຝີ້ຢ່າງຮຸນແຮງ ມີອັດຕາເງິນເຝີ້ເພີ່ມສູງຮອດລະດັບ 87% ແລະ ສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 134% ໃນປີ 1999. ສະນັ້ນ, ລັດຖະບານຈຶ່ງໄດ້ດຳເນີນນະໂຍບາຍການເງິນ ແລະ ນະໂຍບາຍເງິນຕາ ເພື່ອປັບປຸງແກ້ໄຂລະບົບເສດຖະກິດໃຫ້ມີສະຖຽນລະພາບ.

ການສຶກສາປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນເຝີ້ ຂອງ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງເປັນການວິເຄາະແບບປະລິມານ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທຸກຍະພູມເປັນລາຍປີ ແຕ່ປີ 1990-2018 ໂດຍການກວດສອບຄວາມເປັນເຫດ ແລະ ເປັນຜົນ (Granger Causality Test) ຂອງຕົວປ່ຽນ ແລະ ການປະເມີນຄ່າດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍສຸດ (OLS).

ຜົນການສຶກສາເຫັນວ່າອັດຕາເງິນເຝີ້ກະທົບຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນ, ອັດຕາແລກປ່ຽນກົບຕໍ່ໂດລາ ແຕ່ອັດຕາແລກປ່ຽນບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຝີ້, ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກະທົບຕໍ່ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ແຕ່ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດບໍ່ກະທົບຕໍ່ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ, ຜະລິດຕະພັນມວນລວມກະທົບຕໍ່ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ແຕ່ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ບໍ່ກະທົບຕໍ່ຜະລິດຕະພັນມວນລວມ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລຸກຄ້າຊັ້ນດີກະທົບຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນ ແຕ່ອັດຕາແລກປ່ຽນບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລຸກຄ້າຊັ້ນດີ ໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

ປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນເຝີ້ ຂອງ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍການປ່ຽນແປງຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນ (GDP) ເຊິ່ງໄປປ່ຽນແປງໃນທາງດຽວກັນ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລຸກຄ້າຊັ້ນດີປ່ຽນແປງໃນທາງດຽວກັນແຕ່ກົງກັນຂ້າມກັບສົມມຸດຖານ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ກົບຕໍ່ໂດລາ) ປ່ຽນແປງໃນທາງກົງກັນຂ້າມກັນ ແລະ ກົງກັນຂ້າມກັບສົມມຸດຖານ ໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01, ສ່ວນວ່າການປ່ຽນແປງປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ແລະ ການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານບໍ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນເຝີ້ຂອງ ສປປ ລາວ.

ຄຳສຳຄັນ

GDP, ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ, ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລຸກຄ້າຊັ້ນດີ, ອັດຕາແລກປ່ຽນ, ອັດຕາເງິນເຝີ້.

¹ ການອ້າງອີງພາສາລາວ

ແສງສິມພະບຸດ ຍອດສິມເຜືອງ ແລະ ຄະນະ. (2020). ປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນເຝີ້ ຂອງ ສປປ ລາວ, ວາລະສານວິທະຍາສາດ ມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງ ສະບັບທີ 6 ເຫຼັ້ມທີ 3 (Special Issue), ໜ້າທີ: 1410-1412.

² ຕິດຕໍ່ຜົວຜົນ

ແສງສິມພະບຸດ ຍອດສິມເຜືອງ, ພາກວິຊາບໍລິຫານທຸລະກິດ, ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ, ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ

Tel: 020 2392 8789, Email: seng_lpb@yahoo.com

Economic Factors Influencing the Rate of Inflation in Lao PDR

Sengsomphabout YOTHSOMFEUANG³, Bounthavy SIPHANTHONG,

Tongvang XIONGTOUA and Phaivanh POUNNALY

Department of management, Faculty of Economics and Tourisms,

Souphanouvong University, Lao PDR

Abstract

Inflation is one of the most pressing challenges in macroeconomic development, especially in Lao PDR. Nowadays, inflation is very important as it is a key indicator of economic planning and studying various factors. In 1998, Laos PDR was affected by the financial crisis in Asia, resulting in inflation rising to 87% and increasing to 134% in 1999. Therefore, the government needs to use monetary and fiscal policies to boost the economy.

To study of Economic factors determining the rate of inflation in Lao PDR, the quantitative analysis was used in time series data between 1990-2018 by using Granger Causality variables and values tests using the least squares method (OLS)

The result shown that the inflation rate does not affect to the exchange rate (USD currency), however the exchange rate does not affect the inflation rate. The government expenditure does affect money supply, but the money supply does not affect to the government expenditure. GDP does directly affect the money supply, but the money supply does not affect to GDP. Loan's interest rates does effect to the exchange rate, but the exchange rate does not affect to the Loan's interest rates with statistical significance at the level of 0.05

Economic factors determining the rate of inflation in Lao PDR, including changes in gross domestic product (GDP) that have similar changes, changes in interest rates, favorable customer loans in the same manner But contrary to the hypothesis and the exchange rate (Kip to USD) is inversely proportional and in contrast to statistical significance of 0.01, while the change in the money supply and the government expenditure do not determine to the inflation rate in Lao PDR.

Keywords

GDP, money Supply, government expenditure, Loan's interest rates, good customer loans (Type of Customer: A), exchange rates, inflation Rate.

³ **Correspondence**

Sengsomphabout YOTHSOMFEUANG, *Department of Management, Faculty of Economics and Tourisms, Souphanouvong University, Tel: 020 2392 8789 Email: seng_lpb@yahoo.com*

1. ພາກສະເໜີ.

ການເກີດພາວະເງິນເຝີ້ແມ່ນໜຶ່ງບັນຫາທີ່ທຳທາຍຕໍ່ກັບການພັດທະນາທາງດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ ໂດຍສະເພາະປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ແລະ ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາທັງຫຼາຍປະຊາຊົນຢູ່ໃນປະຈຸບັນ, ເງິນເຝີ້ ແມ່ນການທີ່ລະດັບລາຄາໂດຍລວມເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາໃດໜຶ່ງ⁴ ເຊິ່ງຖືກວັດແທກໂດຍການໃຊ້ດັດຊະນີລາຄາຜູ້ບໍລິໂພກ (CPI). ເນື່ອງຈາກເງິນເຝີ້ ເປັນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນທາງດ້ານເສດຖະກິດ. ສະນັ້ນ, ອັດຕາເງິນເຝີ້ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກເສດຖະກິດທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ຫຼາຍໃນການວາງແຜນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ມີຄວາມຈຳເປັນຢ່າງຍິ່ງທີ່ຈະຕ້ອງສຶກສາວິໄຈປັດໃຈທີ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນເຝີ້. ອັດຕາເງິນເຝີ້ທີ່ສູງກວ່າອັດຕາເງິນເຝີ້ຂອງໂລກຈະເຮັດໃຫ້ລາຄາສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການພາຍໃນປະເທດຂ້ອນຂ້າງແພງກວ່າ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ມີຄວາມເສຍປຽບທາງດ້ານການແຂ່ງຂັນໂດຍສະເພາະແມ່ນປະເທດທີ່ເພີ່ງພາການຄ້າຈາກພາຍນອກ⁵. ອັດຕາເງິນເຝີ້ທີ່ສູງເປັນເຫດໃຫ້ບາງປັດໄຈຫຼຸດລົງ ຫຼື ມີຜົນກະທົບທາງລົບເຊັ່ນ: ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນຝາກທີ່ແທ້ຈິງຈະເຮັດໃຫ້ການອອກ ແລະ ການລົງທຶນຫຼຸດລົງ⁶.

ພາວະເງິນເຝີ້ທີ່ສູງຂຶ້ນຢ່າງຮຸນແຮງ ຈະສົ່ງຜົນກະທົບກັບຕົວປ່ຽນທາງເສດຖະກິດມະຫາພາກຂອງປະເທດໂດຍສະເພາະການສົ່ງອອກ ຫາກພາວະເງິນເຝີ້ໃນປະເທດໃດສູງກວ່າປະເທດຄູ່ຄ້າ ຫຼື ປະເທດຄູ່ແຂ່ງທາງການຄ້າຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນໃນການສົ່ງອອກຫຼຸດລົງ ເພາະການຈ້າງງານ ແລະ ຕົ້ນທຶນການຜະລິດໃນປະເທດຈະສູງຂຶ້ນຕາມພາວະເງິນເຝີ້ທີ່ສູງ ແລະ ຖ້າສິນຄ້າສົ່ງອອກຂອງປະເທດຫຼຸດລົງກໍ່ຈະເກີດການຂາດດຸນການຄ້າ ເຊິ່ງເປັນຜົນເສຍຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ການຈ້າງງານ ແລະ ການຜະລິດ, ສຳລັບພາກທຸລະກິດໃນພາວະເງິນເຝີ້ສູງຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຈະກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມບໍ່ແນ່ນອນໃນການວາງແຜນທຸລະກິດ ເນື່ອງຈາກຜູ້

ຜະລິດບໍ່ແນ່ໃຈວ່າຕົ້ນທຶນການຜະລິດໃນອະນາຄົດຈະເພີ່ມສູງຂຶ້ນເທົ່າໃດ ເຊິ່ງອາດມີຜົນເຮັດໃຫ້ຄ່າຈ້າງແຮງງານຕ້ອງປັບສູງຂຶ້ນ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດການຄາດການວ່າລາຄາສິນຄ້າຈະແພງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໃນອະນາຄົດສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ລ້ວນແຕ່ສ້າງຄວາມບໍ່ແນ່ນອນໃຫ້ແກ່ທຸລະກິດ ເຊິ່ງບໍ່ເປັນຜົນດີຕໍ່ລະບົບເສດຖະກິດ⁷.

ພາຍຫຼັງ ປີ 1986 ປະເທດລາວກໍ່ໄດ້ຫັນຈາກເສດຖະກິດແຜນການມາເປັນເສດຖະກິດຕະຫຼາດ, ອັດຕາແລກປ່ຽນເປັນທາງການໄດ້ຖືກຍົກເລີກ ແລະ ປ່ຽນມາໃຊ້ອັດຕາແລກປ່ຽນແບບລອຍຕົວ, ເອກະຊົນສາມາດດຳເນີນທຸລະກິດໄດ້ໃນຂະແໜງການຜະລິດ, ການຄ້າ ແລະ ການຄົມມະນາຄົມ, ມີການປະຕິຮູບລະບົບການເງິນ, ຫັນລັດວິສາຫະກິດເປັນເອກະຊົນ, ຫຼຸດຈຳນວນພະນັກງານລົງ 25%, ການປະຕິຮູບກົດ ໝາຍຕ່າງໆ, ເປີດການຄ້າເສລີກັບຕ່າງປະເທດ ເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດຂອງລາວຂະຫຍາຍຕົວໃນອັດຕາ 7% ຫາ 8% ໃນແຕ່ລະປີ⁸.

ໃນປີ 1990 ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງມາເປັນ 6% ຈາກປີທີ່ຜ່ານມາມີ 11%, ເຊິ່ງປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນແຕ່ຜະລິດຕະພັນພາຍໃນປະເທດຫຼຸດລົງອັນເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ເກີດພາວະເງິນເຝີ້ ແລະ ມີອັດຕາເງິນເຝີ້ຢູ່ທີ່ 33.24% ທະນາ ຄານແຫ່ງສປປລາວໄດ້ດຳເນີນນະໂຍບາຍເງິນຕາແບບຮັດກຸມ ໂດຍໄດ້ເພີ່ມອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ຢືມ ແລະ ກຳນົດອັດຕາເງິນສົດສຳຮອງທາງດ້ານກົດໝາຍໃຫ້ແກ່ທະນາຄານທຸລະກິດເປັນຄັ້ງທຳອິດໃນອັດຕາ 5% ຂອງຍອດບັນຊີເງິນຝາກທ້າຍເດືອນ ເພື່ອຈຳກັດການປ່ອຍສິນເຊື້ອຂອງທະນາຄານທຸລະກິດ.

ໃນໄລຍະປີ 1995 ຫາ 2001, ຫຼາຍປະເທດໄດ້ປະເຊີນກັບບັນຫາການຂາດສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານລາຄາຄື: ອັດຕາເງິນເຝີ້ເໜັງຕີງຂຶ້ນລົງ ແລະ ບໍ່ມີທ່າອ່ຽງທີ່ແນ່ນອນ ເຊິ່ງ ສປປ ລາວ ກໍ່ເຄີຍປະເຊີນບັນຫາເງິນເຝີ້ຮຸນ

⁴ Samnelson & Norhaus 1995

⁵ Mally LIKUKELA, 2007

⁶ Odada, 2002

⁷ ໄຊຍະພອນ ລັດສະວົງ, ຫຼັງຄຳ ແສງສຸລິດ ແລະ ອາລິຍາ ມິບຸນ ປີ 2015

⁸ ອີງຕາມ ບົດລາຍງານເສດຖະກິດປະຈຳປີ 1996 ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ

ແຮງ ໂດຍສະເພາະໃນປີ 1998 ເຊິ່ງອັດຕາເງິນເຝີ້ໄດ້ເພີ່ມສູງຮອດລະດັບ 87% ໃນປີ 1998 ແລະ ສືບຕໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 134% ໃນປີ 1999 ເຊິ່ງສາຍເຫດເກີດມາຈາກວິກິດການເງິນອາຊີ ເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ຄວາມບໍ່ສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານລາຄາ, ການວາງແຜນເສດຖະກິດບໍ່ມີຄວາມຊັດເຈນ ແລະ ສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ບໍ່ມີຄວາມແນ່ນອນໃຫ້ແກ່ຫົວໜ່ວຍການຜະລິດ, ພາກທຸລະກິດ ແລະ ພາກຜູ້ຊົມໃຊ້.

ໃນປີ 2018, ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ ຢູ່ທີ່ 6.47% ເຊິ່ງຕໍ່າກວ່າປີຜ່ານມາ 0.38% ເນື່ອງຈາກການຫຼຸດລົງຂອງການຜະລິດໃນຂະແໜງບໍ່ແຮ່-ການຊຸດຄືນ, ຂະແໜງ ກະສິກໍາ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດທີ່ຊ້າລົງຂອງປະເທດຄູ່ຄ້າ ຫຼື ປະເທດຄູ່ຮ່ວມລົງທຶນ ຂອງ ສປປ ລາວ. ນອກນັ້ນຍັງປະສົບໄພທໍາມະຊາດໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ແລະ ບັນຫາຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງດ້ານງົບປະມານຂອງລັດ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຍ້ອນກະແສເງິນລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດຍັງສືບຕໍ່ໄຫຼເຂົ້າໃນຂະແໜງຜະລິດງານໄຟຟ້າ, ການກໍ່ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງລົດໄຟລາວ-ຈີນ ແລະ ອຸດສາຫະກໍາປຸງແຕ່ງ ໄດ້ສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວຕໍ່ເນື່ອງ, ອັດຕາເງິນເຝີ້ຢູ່ໃນອັດຕາ 2.04% ເຊິ່ງມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນເມື່ອທຽບກັບປີທີ່ຜ່ານມາ ແຕ່ຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າກວ່າການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ, ອັດຕາແລກປ່ຽນແມ່ນໄດ້ດໍາເນີນນະໂຍບາຍຕາມກົນໄກຕະຫຼາດທີ່ມີການຄຸ້ມຄອງຂອງລັດ. ສືບຕໍ່ກໍານົດອັດຕາແລກປ່ຽນອ້າງອີງປະຈໍາວັນ ເພື່ອເປັນປ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ ທະນາຄານທຸລະກິດ ແລະ ຮ້ານແລກປ່ຽນເງິນຕາ ປະຕິບັດຕາມຂອບເຂດທີ່ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວວາງອອກໃນແຕ່ລະວັນ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ການເກັບລາຍຮັບຂອງລັດຖະບານໃນປີ 2018 ປະຕິບັດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ. ແຕ່ລາຍຈ່າຍພາກລັດໄດ້ເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ຍັງສືບຕໍ່ປະສົບກັບສະພາບຂາດດຸນງົບປະມານຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ.

ຈາກບັນຫາດັ່ງກ່າວບັນດານັກເສດຖະສາດຈຶ່ງໄດ້ພະຍາຍາມສ້າງແບບຈໍາລອງທາງເສດຖະກິດ ເພື່ອກໍານົດບັນດາປັດໄຈຕ່າງໆທີ່ເປັນສາເຫດຂອງການເກີດເງິນເຝີ້ເພື່ອຊອກຫາວິທີການແກ້ໄຂບັນຫາເງິນເຝີ້ເຊິ່ງຜູ້ກໍານົດແຜນນະໂຍບາຍຈະຕ້ອງໄດ້ເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງເຖິງບັນດາທີ່ເປັນຕົວກໍານົດຂະບວນການເຄື່ອນໄຫວ ຫຼື ສາເຫດຂອງເງິນເຝີ້ໃນລະບົບເສດຖະກິດໂດຍສະເພາະແມ່ນປັດໄຈລາຍໃນປະເທດ.

ຈຸດປະສົງຂອງການຄົ້ນຄວ້າໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນ 1). ການວິເຄາະຄວາມສໍາພັນຂອງປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດກັບອັດຕາເງິນເຝີ້ ແລະ ຄວາມສໍາພັນຂອງປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດກັນເອງ, 2) ການວິເຄາະປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ເປັນຕົວກໍານົດພາວະເງິນເຝີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ດ້ວຍແບບຈໍາລອງທາງເສດຖະກິດ.

2. ວິທີການດໍາເນີນການຄົ້ນຄວ້າ.

ວິທີການດໍາເນີນການຄົ້ນຄວ້າປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ເປັນຕົວກໍານົດພາວະເງິນເຝີ້ ຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນການວິເຄາະແບບທາງປະລິມານ ເຊິ່ງນໍາໃຊ້ແບບຈໍາລອງ ແລະ ຂໍ້ມູນທຸກຢ່າງເພື່ອເຂົ້າໃນການສຶກສາໂດຍມີວິທີການດໍາເນີນຄົ້ນຄວ້າດັ່ງລຸ່ມນີ້:

2.1 ຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາ.

ຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ວິເຄາະມາຈາກຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ບົດລາຍງານເສດຖະກິດລາຍປີຂອງ ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 1990-2018 ເຊິ່ງປະກອບມີອັດຕາເງິນເຝີ້ (INF), ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ(M2), ຜະລິດຕະພັນມວນລວມ (GDP), ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ (GE), ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລຸກຄ້າຊັ້ນດີ (MLR) ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນ (EX).

2.2 ແບບຈໍາລອງທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການສຶກສາ.

ການສ້າງແບບຈໍາລອງໃນການສຶກສາໄດ້ອີງໃສ່ທິດສະດີນະໂຍບາຍເງິນຕາ⁹, ທິດສະດີພາວະເງິນເຝີ້ທີ່ເກີດຈາກອຸປະສົງສ່ວນເກີນ¹⁰, ທິດສະດີ ພາວະເງິນເຝີ້ທີ່ເກີດແຮງດັນຂອງຕົ້ນທຶນ¹¹, ທິດສະດີນັກເສດຖະສາດຂອງກຸ່ມ Keynes¹² ແລະ ວິ ໄ ຈ ຂ ອ ງ Phatchanee

⁹ Krisda Sangkhamanee, Money and banking, P 202

¹⁰ Krisda Sangkhamanee, Money and banking, P 168

¹¹ Krisda Sangkhamanee, Money and banking, P 172

¹² Krisda Sangkhamanee, Money and banking, P 171

Lerdnamcherdsakun ປີ 2012¹³, ໂດຍມີແບບຈຳລອງທາງເສດຖະກິດດັ່ງນີ້:

$$INF_t = \beta_0 + \beta_1 LNM_{2t} + \beta_2 LNGDP_t + \beta_3 MLR_t + \beta_4 LNGE_t + \beta_5 EX_t + \bar{u}$$

ໂດຍວ່າ:

INF= ອັດຕາເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ (%)

LNM2= ໂລກາລິດຂອງປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ (ຕື້ກີບ)

LNGDP= ໂລກາລິດຂອງຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນ (ຕື້ກີບ)

MLR= ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີ (%)

LNGE= ໂລກາລິດຂອງລາຍຈ່າຍລັດຖະບານ(ຕື້ກີບ)

EX= ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ກີບຕໍ່ໂດລາ)

2.3 ວິທີການວິເຄາະ.

1) ສ່ວນທີ່ 1: ການກວດສອບຄວາມເປັນເຫດ ແລະ ເປັນຜົນ (Granger Causality Test) ຂອງຕົວປ່ຽນເຊິ່ງເປັນການກວດສອບທິດທາງການຕັດສິນໄຈຂອງຕົວປ່ຽນ ຫຼື ເປັນການກວດສອບຜົນກະທົບເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນຂອງຕົວປ່ຽນໄລຍະຍາວເຊິ່ງການທົດສອບນຳໃຊ້ວິທີ Pairwise¹⁴ ເຊິ່ງດ້ວຍການທົດສອບ Unit root test, ການເລືອກ Optimum lag ແລະ ທຳການທົດສອບ Granger Causality.

2) ສ່ວນທີ່ 2: ການວິເຄາະປັດໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນເຟີ້ ຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນການວິເຄາະແບບປະລິມານດ້ວຍແບບຈຳລອງທາງເສດຖະກິດ ແລະ ປະເມີນດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍສຸດ (OLS) ໂດຍການກວດສອບບັນຫາຄວາມສຳພັນຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ (Multicollinearity), ຄ່າສຳປະສິດການຕັດສິນໃຈ (Coefficient of Determination), ຄ່າສະຖິຕິ T-test, F-test ແລະ ກວດສອບແບບຈຳລອງມີບັນຫາ Autocorrelation¹⁵.

2.4 ສົມມຸດຖານໃນການສຶກສາ

- ຖ້າ $\beta_1 > 0$ ສະແດງວ່າການປ່ຽນແປງປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ເປັນຕົວກຳນົດຕໍ່ພາວະເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ປ່ຽນແປງໃນທິດທາງດຽວກັນ.

- ຖ້າ $\beta_2 > 0$ ສະແດງວ່າການປ່ຽນແປງມູນຄ່າຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນເປັນຕົວກຳນົດ ຕໍ່ພາວະເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ປ່ຽນແປງໃນທິດທາງດຽວກັນ.

- ຖ້າ $\beta_3 > 0$ ສະແດງວ່າອັດຕາດອກເບ້ຍລູກຄ້າຊັ້ນດີ ເປັນຕົວກຳນົດ ຕໍ່ພາວະເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ປ່ຽນແປງໃນທິດທາງກົງຂັນຂ້າມ.

- ຖ້າ $\beta_4 > 0$ ສະແດງວ່າການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍລັດຖະບານ ເປັນຕົວກຳນົດ ຕໍ່ພາວະເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ປ່ຽນແປງໃນທິດທາງດຽວກັນ.

- ຖ້າ $\beta_5 > 0$ ສະແດງວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນ ເປັນຕົວກຳນົດ ຕໍ່ພາວະເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ປ່ຽນແປງໃນທິດທາງດຽວກັນ.

3. ຜົນການສຶກສາ.

3.1 ການກວດສອບຄວາມເປັນເຫດ ແລະ ເປັນຜົນ (Granger Causality Test)

1) ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF.

ຕາຕະລາງ1: ຜົນການທົດສອບ Unit root ດ້ວຍວິທີ ADF

ຕົວປ່ຽນ	Unit root test	Prop	I(d)
INF	Trend and Intercept=1 st difference	0.000	I(1)
LNM2	Trend and Intercept=1 st difference	0.0287	I(1)
LNGDP	Trend and Intercept=1 st difference	0.0517	I(1)
MLR	Trend and Intercept=1 st difference	0.000	I(1)

¹³ ງານວິໄຈບໍລິຫານທຸລະກິດມະຫາວິທະຍາໄລ ກຸງເທບ

¹⁴ (ພູເພັດ ກ້ຽວຝິລາລິງ, ບຸນມີ ອິນທະເກສອນ ພ້ອມດ້ວຍຄະນະ, 2016).

¹⁵ (ອັກຄະຣະພົງ ອັນທອງ, ປີ 2003).

LNGE	Intercept=1 st difference	0.0123	I(1)
EX	Intercept=1 st difference	0.0194	I(1)

ຜົນການທົດສອບຕາຕະລາງ ພົບວ່າທີ່ລະດັບ order of integration=1 ຫຼື I(1) ຂອງຕົວປ່ຽນທຸກໆຕົວຢູ່ໃນລະດັບ 1st difference ດຽວກັນກັບລາຍໄດ້ປະເທດຊາດໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໜັ້ນ 95% ແລະ ການວິເຄາະ Optimum lag ເທົ່າກັບ 1 ທີ່ ເໝາະທີ່ສຸດສໍາລັບການທົດສອບຄວາມສໍາພັນແບບເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ເຊິ່ງດໍາເນີນການທົດສອບ Granger Causality ດ້ວຍວິທີ Pairwise ມີຜົນການສຶກສາດັ່ງນີ້:

ຕາຕະລາງທີ 2: ຜົນທົດສອບ Granger Causality ດ້ວຍວິທີ Pairwise

Pairwise Granger Causality Tests			
Date: 06/24/20 Time: 17:48			
Sample: 1990 2018			
Lags: 1			
Null Hypothesis:	Obs	F-Statistic	Prob.
GE does not Granger Cause INF	28	0.9963	0.3278
INF does not Granger Cause GE		0.0021	0.9636
GDP does not Granger Cause INF	28	1.1355	0.2968
INF does not Granger Cause GDP		0.6579	0.4250
EX does not Granger Cause INF	28	2.7000	0.1129
INF does not Granger Cause EX		12.0576	0.0019
M2 does not Granger Cause INF	28	0.6939	0.4127
INF does not Granger Cause M2		0.3491	0.5599

MLR does not Granger Cause INF	28	1.0623	0.3126
INF does not Granger Cause MLR		0.0427	0.8380
GDP does not Granger Cause GE	28	2.1992	0.1506
GE does not Granger Cause GDP		1.1991	0.2839
EX does not Granger Cause GE	28	1.3155	0.2623
GE does not Granger Cause EX		0.4797	0.4950
M2 does not Granger Cause GE	28	1.6774	0.2071
GE does not Granger Cause M2		38.3488	0.0000
MLR does not Granger Cause GE	28	0.2563	0.6171
GE does not Granger Cause MLR		4.8982	0.0362
EX does not Granger Cause GDP	28	1.9388	0.1761
GDP does not Granger Cause EX		0.6285	0.4354
M2 does not Granger Cause GDP	28	2.7461	0.1100
GDP does not Granger Cause M2		13.5955	0.0011
MLR does not Granger Cause GDP	28	0.2335	0.6331
GDP does not Granger Cause MLR		5.1314	0.0324
M2 does not Granger Cause EX	28	0.2817	0.6003
EX does not Granger Cause M2		2.0527	0.1643

MLR does not Granger Cause EX	28	8.6555	0.0069
EX does not Granger Cause MLR		2.9888	0.0962

ຈາກຕາຕະລາງທີ 4.3 ເຫັນວ່າຄວາມສໍາພັນຂອງ ປັດໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດ ກັບອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ຄວາມສໍາພັນຂອງປັດໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດ ກັນເອງ ສະຫຼຸບໄດ້ດັ່ງນີ້:

- ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ບໍ່ກະທົບຕໍ່ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

- ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນ (GDP) ບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ບໍ່ກະທົບຕໍ່ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນ (GDP) ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

- ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ກີບຕໍ່ໂດລາ) ບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ມີກະທົບຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

- ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ບໍ່ກະທົບຕໍ່ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

- ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີ ບໍ່ກະທົບຕໍ່ພາວະເງິນເຟີ້ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

- ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນບໍ່ກະທົບຕໍ່ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານບໍ່ກະທົບຕໍ່ຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

- ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ກີບຕໍ່ໂດລາ) ບໍ່ກະທົບຕໍ່ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

- ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດບໍ່ກະທົບຕໍ່ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ

ກະທົບຕໍ່ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01.

- ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີ ບໍ່ກະທົບຕໍ່ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ ແລະ ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

- ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ກີບຕໍ່ໂດລາ) ບໍ່ກະທົບຕໍ່ຜະລິດຕະພັນມວນລວມ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

- ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ບໍ່ກະທົບຕໍ່ຜະລິດຕະພັນມວນລວມ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມກະທົບຕໍ່ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

- ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີ ບໍ່ກະທົບຕໍ່ຜະລິດຕະພັນມວນລວມ ແລະ ຜະລິດຕະພັນມວນລວມກະທົບຕໍ່ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

- ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນບໍ່ກະທົບຕໍ່ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

- ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີ ກະທົບຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີ ໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

3.2 ການວິເຄາະປັດໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນເຟີ້ ຂອງ ສປປ ລາວ

ປັດໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນເຟີ້ ຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນການປະເມີນດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍສຸດ (OLS) ແລະ ໄດ້ຜົນການສຶກສາດັ່ງນີ້:

$$\begin{aligned} INF_t = & -5.295016 - 0.4003LNM2_t \\ & (-2.9742)^{***} \quad (-1.4372)^{ns} \\ & +1.1781LNGDP_t - 0.3539LNGE_t \\ & (2.2527)^{**} \quad (-1.1754)^{ns} \\ & + 6.0529MLR_t - 0.00014EX_t \\ & (5.5324)^{***} \quad (-3.2788)^{***} \end{aligned}$$

$$R^2 = 0.6498 \quad \bar{R}^2 = 0.5737$$

$$F\text{-statistic}=8.5373 \quad DW = 1.7373$$

$$\text{Prop}(F\text{-statistic})= 0.000110$$

**ລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 95%

***ລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 99%

ຈາກການປະເມີນຜົນເຫັນວ່າຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະກັບຕົວປ່ຽນຕາມ ສາມາດອະທິບາຍຕົວປ່ຽນຕາມ ຄື: ອັດຕາເງິນເຝີ້ 64.98%, ສ່ວນທີ່ເຫຼືອມາຈາກປັດໄຈອື່ນ, ຄ່າສະຖິຕິຂອງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະຄື: ໂລກາລິດຂອງຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ກີບຕໍ່ໂດລາ) ມີຄ່າ 0.0341, 0.0000 ແລະ 0.0033 ຕາມລຳດັບ ເຊິ່ງມີຄ່ານ້ອຍກວ່າ 0.05 ແຕ່ຄ່າສະຖິຕິຂອງໂລກາລິດຂອງປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ແລະ ໂລກາລິດຂອງລາຍຈ່າຍລັດຖະບານ ມີຄ່າ 0.1641 ແລະ 0.2519 ມີຄ່າໃຫຍ່ກວ່າ 0.05 ສະແດງວ່າບໍ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິລະດັບ 0.05 ຈຶ່ງຕັດຕົວປ່ຽນໂລກາລິດຂອງປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ແລະ ໂລກາລິດຂອງລາຍຈ່າຍລັດຖະບານອອກຈາກແບບຈຳລອງ ແລະ ປະເມີນຄ່າໃໝ່ໄດ້ດັ່ງນີ້:

$$\begin{aligned} \text{INF} = & -2.3848 + 0.2027\text{LNGDP}_t \\ & (-3.7426)^{***} \quad (3.1644)^{***} \\ & + 6.0835\text{MLR}_t - 8.20\text{E-}05\text{EX}_t \\ & (5.5654)^{***} \quad (-3.0837)^{***} \end{aligned}$$

$$R^2 = 0.5960 \quad \bar{R}^2 = 0.5457$$

$$F\text{-statistic}=12.294 \quad DW = 1.652021$$

$$\text{Prop}(F\text{-statistic})= 0.000039$$

***ລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 99%

ຈາກການປະເມີນຜົນເຫັນວ່າຄວາມສໍາພັນລະຫວ່າງຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະກັບຕົວປ່ຽນຕາມ ສາມາດອະທິບາຍຕົວປ່ຽນຕາມຄື: ອັດຕາເງິນເຝີ້ 59.60%, ສ່ວນທີ່ເຫຼືອມາຈາກປັດໄຈອື່ນ, ຄ່າສະຖິຕິ DW ໃນຕາຕະລາງຈຳນວນຕົວແປອິດສະຫຼະ 3 ຕົວ, ຈຳນວນ 29 ຕົວຢ່າງໃນລະດັບຄວາມສໍາຄັນ 0.05 ໄດ້ $d_U = 1.56$ ແລະ ຄ່າ $DW = 1.652 > d_U$ ສະແດງວ່າແບບຈຳລອງສົມຜົນການທົດຖອຍບໍ່ເກີດບັນຫາສໍາພັນທາງອະນຸກົມເວລາ

(Autocorrelation) ຫຼື ຕົວປ່ຽນສຸມຄາດເຄື່ອນມີຄວາມສໍາພັນກັນເອງຢູ່ໃນລະດັບໃດໜຶ່ງ, ຈຶ່ງສະຫຼຸບປັດໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນເຝີ້ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ດັ່ງນີ້:

- ຄ່າສໍາປະສິດຂອງຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນ (GDP) ມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.2027 ໝາຍຄວາມວ່າຖ້າຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນ (GDP) ປ່ຽນແປງໄປ 1% ຈະເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຝີ້ ຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 0.2027% ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 95% ແລະ ຖືກຕ້ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

- ຄ່າສໍາປະສິດຂອງອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີ ມີຄ່າເທົ່າກັບ 6.0835 ໝາຍຄວາມວ່າຖ້າອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຝີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ 6.0835% ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 95% ແລະ ກົງກັນຂ້າມກັບສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

- ຄ່າສໍາປະສິດຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ (ກີບຕໍ່ໂດລາ) ມີຄ່າເທົ່າກັບ $-8.20\text{E-}05(8.2 \times 10^{-5})$ ໝາຍຄວາມວ່າຖ້າອັດຕາແລກປ່ຽນ (ກີບຕໍ່ໂດລາ) 1.000 ກີບ (ເງິນກີບອ່ອນຄ່າ) ຈະເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຝີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ຫຼຸດລົງ 0.082% ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິໃນລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 95% ແລະ ຖືກຕ້ອງກັບສົມມຸດຖານທີ່ຕັ້ງໄວ້.

4. ວິພາກຜົນ.

- ຈາກການສຶກສາພົບວ່າ ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີເພີ່ມຂຶ້ນມີຜົນເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຝີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ເຊິ່ງສູງກວ່າໃນອັດຕາ 5%, ແຕ່ທົດສະດີອັດຕາດອກເບ້ຍດຸນຍະພາບ ແລະ ການດຳເນີນນະໂຍບາຍເງິນຕາດ້ວຍການກຳນົດອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີໃນລະບົບທະນາຄານທຸລະກິດເພີ່ມຂຶ້ນ ແມ່ນນະໂຍບາຍເງິນຕາ ເພື່ອປັບປຸງແກ້ໄຂບັນຫາເງິນເຝີ້ໃຫ້ຫຼຸດລົງ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບງານວິໄຈຂອງ Phatchanee Lerdnamcherdsakun ອັດຕາດອກເບ້ຍລູກຄ້າຊັ້ນດີ ມີຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຝີ້. ສະນັ້ນ, ໃນ

ການແກ້ໄຂພາວະເງິນເຝີຂອງ ສປປ ລາວ ໃນອັດຕາເງິນເຝີທີ່ສູງກວ່າໃນອັດຕາ 5% ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຕ້ອງປັບອັດຕາດອກເບ້ຍໃຫ້ເໝາະສົມກັບອຸປະສິງ ແລະ ອຸປະທານຂອງປະລິມານເງິນກູ້, ບໍ່ຄວນເພີ່ມອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີສູງເກີນໄປ ເພາະຈະເຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການລົງທຶນຂອງຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ ເນື່ອງຈາກສປປ ລາວ ຍັງຢູ່ໃນຖານະປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ໂດຍການເຂົ້າຫາແຫຼ່ງເງິນທຶນ ເພື່ອມາລົງທຶນມີຈຳນວນຈຳກັດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການເງິນມາລົງທຶນສູງກວ່າປະລິມານເງິນຝາກຂອງປະຊາຊົນ.

- ຈາກການສຶກສາພົບວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນ (ກີບຕໍ່ໂດລາ) ເພີ່ມຂຶ້ນມີຜົນເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຝີຂອງ ສປປ ລາວ ຫຼຸດລົງ, ແຕ່ທິດສະດີນະໂຍບາຍເງິນຕາອັດຕາແລກປ່ຽນເພີ່ມຂຶ້ນ (ເງິນກີບອ່ອນຄ່າ) ມີຜົນເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຝີເພີ່ມຂຶ້ນ, ສະແດງວ່າເງິນເຝີຂອງ ສປປ ລາວ ວັດມາຈາກຄ່າພາຍໃນປະເທດຄືລາຄາສິນຄ້າ ແລະ ການບໍລິການ (CPI) ບໍ່ໄດ້ວັດມາຈາກຄ່າພາຍນອກ (ອັດຕາແລກປ່ຽນ). ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັນກັບງານວິໄຈຂອງ ອ່ອນສີສຸກແກ້ວລາວົງ ກ່ຽວກັບ GDP ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ມີຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຝີ, ປະລິມານເງິນ. ອັດຕາແລກປ່ຽນມີຜົນເຮັດໃຫ້ເກີດພາວະເງິນເຝີ. ສະນັ້ນ, ໃນການແກ້ໄຂພາວະເງິນເຝີ ຂອງທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຕ້ອງຄວບຄຸມອັດຕາແລກປ່ຽນໃຫ້ເໝາະສົມກັບອຸປະສິງ ແລະ ອຸປະທານຂອງເງິນຕາຕາງປະເທດ, ນອກຈາກນັ້ນ, ລັດຖະບານຄວນມີນະໂຍບາຍການສົ່ງເສີມໃນການຜະລິດສິນຄ້າ ເພື່ອການສົ່ງອອກໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນເວລານັ້ນຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຝີຈະຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າໄດ້.

- ຈາກການສຶກສາເຫັນວ່າການປ່ຽນແປງປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ແລະ ການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານບໍ່ມີຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຝີຂອງ ສປປ ລາວ. ເຊິ່ງກົງກັນຂ້າມກັບງານວິໄຈຂອງ ອ່ອນສີ ສຸກແກ້ວລາວົງ ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດມີຜົນຕໍ່ອັດຕາເງິນເຝີ. ສະນັ້ນ, ການສະ ໜອງເງິນເຂົ້າໄປໃນລະບົບເສດຖະກິດເພື່ອໃຫ້ເກີດມີການລົງທຶນ ແລະ ການຈ້າງງານ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍງົບປະມານຂອງລັດຖະບານບໍ່ວ່າຈະເປັນຄ່າໃຊ້

ຈ່າຍໃນການດຳເນີນງານ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການລົງທຶນຂອງລັດຖະບານບໍ່ຄວນກັງວົນຫຼາຍເກີນໄປວ່າລະບົບເສດຖະກິດຈະເກີດພາວະເງິນເຝີ ເຊິ່ງເຫດຜົນເພາະວ່າສປປ ລາວ ໃນປະຈຸບັນ ຍັງຢູ່ໃນຖານະປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ຄວາມຕ້ອງການເງິນທຶນ ເພື່ອມາດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ພັດທະນາປະເທດສູງ.

5. ສະຫຼຸບ.

ຈາກການທົດສອບຄວາມເປັນເຫດເປັນຜົນເຫັນວ່າ: ອັດຕາເງິນເຝີກະທົບຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນອັດຕາແລກປ່ຽນກີບຕໍ່ໂດລາ ແຕ່ອັດຕາແລກປ່ຽນບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາເງິນເຝີ, ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານກະທົບຕໍ່ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ແຕ່ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດບໍ່ກະທົບຕໍ່ລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານ, ຜະລິດຕະພັນມວນລວມກະທົບຕໍ່ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ແຕ່ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ບໍ່ກະທົບຕໍ່ຜະລິດຕະພັນມວນລວມ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີກະທົບຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນ ແຕ່ອັດຕາແລກປ່ຽນບໍ່ກະທົບຕໍ່ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.05.

ບັດໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນເຝີ ຂອງ ສປປ ລາວ ປະກອບດ້ວຍການປ່ຽນແປງຜະລິດຕະພັນມວນລວມພາຍໃນ (GDP) ເຊິ່ງໄປປ່ຽນແປງໃນທາງດຽວກັນ, ອັດຕາດອກເບ້ຍເງິນກູ້ລູກຄ້າຊັ້ນດີປ່ຽນແປງໃນທາງດຽວກັນແຕ່ກົງກັນຂ້າມກັບສົມມຸດຖານ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນ(ກີບຕໍ່ ໂດລາ) ປ່ຽນແປງໃນທາງກົງກັນຂ້າມກັນ ແລະ ກົງກັນຂ້າມກັບສົມມຸດຖານ ໃນລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ 0.01, ສ່ວນວ່າການປ່ຽນແປງປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ແລະ ການປ່ຽນແປງລາຍຈ່າຍຂອງລັດຖະບານບໍ່ເປັນຕົວກຳນົດພາວະເງິນເຝີຂອງ ສປປ ລາວ.

6. ຄຳຂອບໃຈ.

ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນ ແລະ ຄຳຂອບໃຈມາຍັງຄະນະນຳທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ທີ່ໃຫ້ໂອກາດ, ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກການວິໄຈ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້ ຂໍສະແດງຄວາມ ຄຳຂອບໃຈມາຍັງຄະນະ

ນຳມະຫາວິທະຍາໄລ ສຸພານຸວົງ, ໂດຍສະເພາະ ຄະນະ ເສດຖະສາດ ແລະ ການ ທ່ອງທ່ຽວ ທີ່ໃຫ້ການແນະນຳ ແລະ ໃຫ້ຂໍ້ມູນໃນການວິໄຈຄັ້ງນີ້.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ.

ອັກຄະຣະວົງ ອັນທອງ . (2003). ຄູ່ມືການນຳໃຊ້ Eviews ເບື້ອງຕົ້ນສຳລັບການວິເຄາະທາງເສດຖາ ມິຕິ, ສະຖາບັນວິທະຍາສາດສັງຄົມ, ມະຫາວິທະຍາ ໄລ ຊຽງໃໝ່,

ຜູ້ເຜັດ ກ້ຽວພິລາລົງ, ບຸນມິ ອິນທະເກສອນ, ຄຳນິກອນ ສີ ປະເສດ ແລະ ມຸນິກ ບຸນຍະລາສີ. (2016). ການນຳ ໃຊ້ໂປຣແກຣມ Eviews ສຳລັບເສດຖາມິຕິ. ຈັດ ພິມໂດຍມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ.

ບົດລາຍງານເສດຖະກິດປະຈຳປີ 1990-2018, ທະນາຄານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ, [ອອນໄລ້], 2020.[ຄົ້ນຫາວັນທີ 23 ມັງກອນ 2020]. ຄົ້ນຫາຈາກ:

https://www.bol.gov.la/financial_statistics ອອນສີ ສຸກແກ້ວລາວົງ. (2012). ການວິເຄາະຄວາມ ສຳພັນອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ໃນ ສປປ ລາວ. ວິທະຍານິພົນ ປະລິນຍາໂທ ຂອງສາຂາ ວິຊາການເງິນ ແລະ ການທະນາຄານ, ຄະນະ ເສດຖະສາດ ແລະ ບໍລິຫານທຸລະກິດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ.

ໄຊຍະເດດ. (2010). ການພົວພັນລະຫວ່າງອັດຕາ ແລກປ່ຽນ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ ໃນ ສປປ ລາວ. ວິທະຍານິພົນປະລິນຍາໂທ ຂອງສາຂາວິຊາ ເສດຖະສາດເງິນຕາ ແລະ ການເງິນພາກລັດ, ຄະນະ ເສດຖະສາດ ແລະ ບໍລິຫານທຸລະກິດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ.

ສະນະລາ. (2001). ຄວາມສຳພັນອັດຕາເງິນເຟີ້ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ປະເທດໄທ. ວິທະຍານິພົນ ປະລິນຍາໂທ ມະຫາວິທະຍາໄລ ກະເສດສາດ ບັນດິດ.

ຟອງຈິນດາ. (2005). ການປ່ຽນແປງຂອງອັດຕາເງິນເຟີ້ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນການຫັນປ່ຽນເສດຖະກິດຂອງ ລາວ. ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດອິດສະຕາລີ.

ໄຊຍະພອນ ລັດສະວົງ, ຫຼິງຄຳ ແສງສຸລິດ ແລະ ອາລິຍາ ມີ ບຸນ. (2015). ວິເຄາະຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ ອັດຕາເງິນເຟີ້ ກັບ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ເສດຖະກິດລາວ. ສະຖາບັນການທະນາຄານ ວັນທອນ. (2013). ການທົດສອບຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ ປະລິມານເງິນໃນລະບົບເສດຖະກິດ ແລະ ອັດຕາ ເງິນເຟີ້. ວິທະຍານິພົນ ເສດຖະສາດເງິນຕາ ແລະ ການເງິນພາກລັດ, ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ບໍລິຫານທຸລະກິດ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ.

Phatchanee Lerdnamcherdsakun. (2 0 1 2) , factors determining the rate of inflation in Thailand. Master degree Thesis, Bangkok University, Thailand.

Ryan, T.C.I. & Miline, W.J. (1994). Analysis inflation in developing countries: An Econometric study application to Kenya. The journal of development studies 134-156.

Song, H.& Casey, B. M. (2001). Inflation and the size of government. Federal Research and Statistics.